

Ware Christelijke Religie

Hoofdstuk 8

De Vrije Keuze

Nr.   Inhoud

463.   *De vrije keuze.*

466.   *In de tuin van Eden waren twee bomen gesteld: de ene die van het leven en de andere die van de kennis van goed en kwaad; dit betekent, dat de mens de vrije keuze in geestelijke dingen is gegeven.*

470.   *De mens is niet het leven, maar een ontvangend vat van het leven uit God.*

475.   *De mens wordt, zolang hij in de wereld leeft, in het midden tussen hemel en hel gehouden en daar is hij in geestelijk evenwicht, hetgeen de vrije keuze is.*

479.   *Uit de toelating van het kwaad waarin de innerlijke mens van eenieder is, blijkt duidelijk dat de mens een vrije keuze heeft in geestelijke dingen.*

483.   *Het Woord zou zonder de vrije keuze in geestelijke dingen niet van enig nut zijn en dus zou de Kerk ook niets zijn.*

485.   *Zonder de vrije keuze in geestelijke dingen zou er niets van de mens zijn, waardoor hij zich van zijn kant met de Heer zou kunnen verbinden, en vandaar geen toerekening, maar alleen voorbeschikking, hetgeen verfoeilijk is.*

489.   *Zonder de vrije keuze in geestelijke dingen zou God de oorzaak zijn van het kwaad en er zou zo dus geen toerekening zijn.*

493.   *Al het geestelijke van de Kerk, dat in vrijheid binnentreedt en uit het vrije wordt opgenomen, blijft, maar niet omgekeerd.*

497.   *De wil en het verstand van de mens zijn in deze vrije keuze; maar het doen van het kwaad is in beide werelden: de geestelijke en de natuurlijke door wetten beperkt, aangezien anders het gezelschap in beide werelden te gronde zou gaan.*

500.   *Indien de mens geen vrije keuze in geestelijke dingen had, zouden allen in het gehele aardrijk binnen één enkele dag daartoe gebracht kunnen worden, in de Heer te geloven; maar dit kan niet geschieden, omdat datgene wat niet uit vrije keuze door de mens wordt opgenomen, niet blijft.*

503.   *Eerste gedenkwaardigheid.*

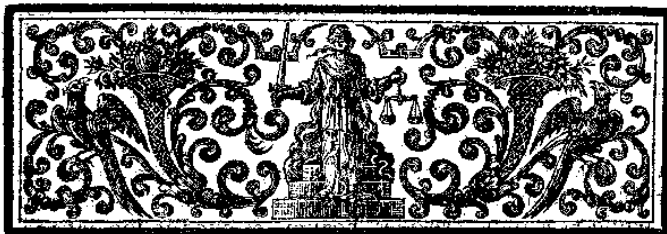
504.   *Tweede gedenkwaardigheid*

505.   *Derde gedenkwaardigheid*

506.   *Vierde gedenkwaardigheid*

507.   *Vijfde gedenkwaardigheid*

508.   *Zesde gedenkwaardigheid*

Hoofdstuk 8

De Vrije Keuze

463. Alvorens ik daartoe kom, met de nodige voorbereiding een uiteenzetting te geven van het leerstellige van de Nieuwe Kerk over de 'vrije keuze', is het noodzakelijk, daaraan vooraf te laten gaan wat de huidige Kerk in haar dogmatische boeken daarover leert, want wanneer dat niet zou gebeuren, kan de mens die gezonde rede en godsdienst heeft, geloven, dat het van geen belang is, iets nieuws daarover te schrijven.

Hij zou immers bij zichzelf kunnen zeggen: 'Wie weet niet dat de mens de vrije keuze heeft in geestelijke dingen; wat zou het anders voor zin hebben, dat de priesters prediken dat men aan God moet geloven, dat men zich bekeren moet, dat men moet leven naar de geboden in het Woord, dat men moet strijden tegen de begeerten van zijn vlees en dat men zich moet voorbereiden om een nieuw schepsel te worden, behalve tal van dergelijke dingen meer.

Vandaar zou hij bij zichzelf niet anders kunnen denken, dan dat deze dingen louter lege woorden waren, als er niet enige vrije keuze bestond in de dingen van het heil, en dat het waanzin zou zijn deze vrije keuze te loochenen, omdat het tegen de algemene zin ingaat.

Maar dat de huidige Kerk niettemin in tegenovergestelde richting gaat en de vrije keuze buiten haar tempels werpt, kan uit het boek 'Formula Concordiae' geheten, en waarop de evangelischen zweren, blijken, zoals uit de uittreksels hierna zal blijken.

Een vergelijkbare leer en vandaar een dergelijk geloof over de vrije keuze bestaat bij ook bij de hervormden, dus zo'n geloof is er in de gehele christelijke wereld, zoals in: Duitsland, Zweden, Denemarken, Engeland en Holland, dit blijkt uit hun dogmatische boeken.

Hierna volgen dan de uittreksels uit de 'Formula Concordiae', in de Leipziger uitgave van 1756.

464. I. De leraren van de Augsburger Belijdenis verklaren, dat de mens door de val van de eerste ouders zo geheel en al verdorven is, dat hij in geestelijke dingen, die onze bekering en ons heil betreffen, van nature blind is, en dat hij het gepredikte Woord van God noch verstaat, noch verstaan kan, maar het als een onzinnigheid beschouwt, en zich nooit uit zichzelf nader tot God begeeft, maar veeleer een vijand van God is en blijft, totdat hij door de kracht van de Heilige Geest, door het gepredikte en aangehoorde Woord van God, uit louter genade, zonder enige eigen medewerking, bekeerd, met geloof begiftigd, wederverwekt en vernieuwd wordt, (blz. 656).

II. Wij geloven dat het verstand, het hart en de wil van de niet wedergeboren mens uit eigen natuurlijke krachten hoegenaamd niets kan verstaan, geloven, omhelzen, denken, willen, aanvangen, voltooien, doen, werken en medewerken in geestelijke en goddelijke dingen, maar dat de mens ten aanzien van het goede volslagen verdorven en dood is, zodat in de natuur van de mens na de val, vóór de wederverwekking, ook zelfs niet een vonkje van geestelijke krachten is overgebleven waardoor hij zich tot de genade van God zou kunnen voorbereiden, of haar aangrijpen wanneer zij wordt aangeboden, of zich daaraan aanpassen, of uit zichzelf daarvoor geschikt zijn; of met eigen krachten op enige wijze tot zijn bekering, hetzij in het geheel of voor de helft of zelfs voor het kleinste deel, kan bijdragen, handelen, werken of medewerken uit zichzelf of als uit zichzelf; maar dat de mens een knecht van de zonde en een slaaf van satan is, door wie hij gedreven wordt, vandaar is zijn natuurlijke vrije keuze vanwege zijn verdorven krachten en van zijn ontaarde natuur enig en alleen werkzaam en krachtdadig in die dingen, die God mishagen en tegen Hem ingaan, (blz. 656).

III. De mens is in burgerlijke en natuurlijke zaken ijverig en vernuftig, maar in geestelijke en goddelijke dingen, die het heil van de ziel betreffen, gelijk aan een houtblok, een steen, aan de

zoutpilaar geworden vrouw van Loth, welke niet over het gebruik van ogen, mond of van enige zin beschikken, (blz. 661).

IV. Dat de mens niettemin de macht heeft zich te bewegen, zijn uitwendige ledematen te regeren, het evangelie te horen, en enigmate daarover nadenken kan, maar dat hij het toch in zijn gedachten, stil voor zich, als een onzinnigheid veracht, en het niet geloven kan, en in dit opzicht erger is dan een houtblok, tenzij de Heilige Geest in hem werkzaam is, en het geloof en andere aan God welgevallige deugden, alsmede de gehoorzaamheid in hem ontsteekt en werkt, (blz. 662).

V. Men kan in zekere zin zeggen dat de mens niet een steen of een blok hout is; een steen of een blok hout weerstreeft niet, en verstaat of voelt niet wat met hem gebeurt, zoals de mens met zijn wil God weerstreeft, totdat hij tot God bekeerd is geworden.

Toch is het waar, dat de mens voor zijn bekering een redelijk schepsel is dat verstand heeft, maar niet in de goddelijke dingen; en een wil, maar niet om enig heilbrengend goeds te willen; niettemin kan hij niets tot zijn bekering bijdragen, en voor dit deel is hij erger dan een houtblok of een steen, (blz. 672, 673).

VI. De gehele bekering is de werking, de gave en het werk van de Heilige Geest alleen, die haar uitwerkt en werkt door Zijn kracht en macht door het Woord, in het verstand, het hart en de wil van de mens, als in een passief subject, waarbij de mens niets doet, maar alleen maar laat doen; dat het echter niet op die wijze geschiedt zoals wanneer een beeld uit steen gevormd of een zegel in was gedrukt wordt, aangezien de was noch begrip noch wil heeft, (blz. 681).

VII. Volgens de uitspraken van sommige kerkvaders en moderne leraren luidt het: dat God alleen de bereidwillige trekt, dus dat de wil van de mens bij de bekering wel iets doet; maar dit strookt niet met de gezonde lering, want zij bevestigen de valse mening ten aanzien van de krachten van de menselijke keuze in de bekering, (blz. 582).

VIII. In de uitwendige zaken van de wereld, die aan de rede zijn onderworpen, is er nog iets van verstand, van krachten en van vermogens overgelaten, hoewel deze armzalige overblijfselen uiterst gebrekkig zijn, en dat zelfs deze, zo nietig als ze zijn, door de erfzieke zo met vergif zijn aangetast en besmet, dat zij voor God van niet enige waarde zijn, (blz. 641).

IX. In de bekering, waardoor iemand van een zoon van de toorn, een zoon van de genade wordt, werkt hij niet met de Heilige Geest samen, aangezien de bekering van de mens enig en alleen het werk van de Heilige Geest is, (blz. 219, 579 e.v., 663 e.v., aanhangsel blz. 143).

Niettemin kan de door de kracht van de Heilige Geest wedergeboren mens meewerken, hoewel nog veel gebrekkigheid die medewerking vergezelt, en hij werkt goed voor zoveel en zolang hij uit de Heilige Geest geleid, geregeerd en bestuurd wordt; niettemin werkt hij niet met de Heilige Geest samen zoals twee paarden die tezamen één wagen trekken, (blz. 674).

X. De erfzonde is niet een soort van vergrijp dat door de daad gepleegd wordt, maar zij kleeft van binnen vast aan de natuur, aan de substantie en aan het wezen van de mens, en is de bron van alle daadwerkelijke zonden, zoals: slechte gedachten, slechte gesprekken, boze werken, (blz. 577). Deze erfzieke, waardoor de gehele natuur verdorven is, is een afgrijselijke zonde, en zelfs het begin en het hoofd van alle zonden, waaruit als uit een wortel en bron alle overtredingen voortkomen, (blz. 640).

Dat de natuur door deze zonde als door een geestelijke melaatsheid alom verspreid, ook tot in de binnenste delen van de ingewanden en tot in de verborgenste schuilhoeken van het hart, geheel en al voor God aangetast en verdorven is, en de persoon van de mens, met als oorzaak deze verdorvenheid, door de wet van God aangeklaagd en verdoemd wordt, zodat wij van nature 'zonen van de toorn en slaven van de dood en de verdoemenis' zijn, tenzij wij door de weldaad van de verdienste van Christus van deze boosheden bevrijd en gered worden, (blz. 639).

Daardoor is er een volslagen gemis aan of een verlies van de in het paradijs tegelijk geschapen oorspronkelijke gerechtigheid of van het beeld van God, en komt daaruit het onvermogen, de ongeschiktheid en de stompzinnigheid voort, waardoor de mens tot alle goddelijke of geestelijke

dingen volslagen onbekwaam is.

In de plaats van het verloren beeld van God is er in de mens de binnenste, slechtste, diepste, onnaspeurlijke en onuitsprekelijke verdorvenheid van zijn gehele natuur en van al zijn krachten, bovenal van de hogere en voornaamste vermogens van de ziel, in gemoed, verstand, hart en wil, (blz. 640).

465. Dit zijn de voorschriften, dogma's en regels van de huidige Kerk ten aanzien van de vrije keuze van de mens in geestelijke en natuurlijke dingen, alsmede ten aanzien van de oerzonde.

Deze werden aangehaald ten einde des te duidelijker de voorschriften, dogma's en regels van de Nieuwe Kerk ten aanzien daarvan te doen uitkomen, want door de twee zo naast elkaar geplaatste vormen treedt de waarheid aan het licht, zoals dit bij schilderijen gebeurt, waarin een wanstaltig gelaat naast een schoon gelaat wordt gesteld, waardoor, wanneer ze tegelijkertijd worden gezien, de schoonheid van het ene en de wanstaltigheid van het andere zich helder voor het oog vertoont.

De regels van de Nieuwe Kerk zijn de volgende:

In de Tuin van Eden waren twee bomen gesteld, de ene die van het leven en de andere die van de kennis van goed en kwaad; dit betekent, dat de mens de vrije keuze in geestelijke dingen is gegeven.

466. Het geloof van velen is dat onder Adam en Chavah [Eva] in het Boek van Mozes, niet de eerste mensen worden verstaan.

Ter bevestiging daarvan hebben zij bewijsgronden aangevoerd voor het bestaan van Pré-adamieten uit de berekeningen en chronologieën bij sommige naties, verder ook uit de uitlating van Kaïn, de eerstgeborene van Adam tegenover Jehovah: 'Ik zal zwervende en dolende zijn op de aarde, zodat al wie mij vindt, mij doden zal; daarom stelde Jehovah een teken aan Kaïn, opdat niet doodde al wie hem vond', (Genesis 4:14,15); en nadat hij van de aangezichten van Jehovah was uitgegaan, woonde hij in het land Nod, en hij bouwde een stad', (Genesis 4:16,17); hieruit volgt dat de aarde vóór Adam bevolkt was.

Dat echter onder Adam en zijn echtgenote de Oudste Kerk in dit aardrijk wordt verstaan, is in het door mij in Londen uitgegeven werk 'Hemelse Verborgenheden', met tal van dingen aangetoond. Eveneens daar, dat onder de 'Tuin van Eden', wordt verstaan de wijsheid van de mensen van die Kerk; en onder de 'Boom des Levens', de Heer in de mens en de mens in de Heer; en onder de 'Boom der kennis van goed en kwaad', de mens, die niet in de Heer maar in zijn eigene is, zoals diegene is, die gelooft dat hij alle dingen uit zichzelf doet, ook het goede; en dat onder het eten van die boom de toe-eigening van het boze wordt verstaan.

467. In het Woord wordt onder de 'Tuin van Eden', niet de een of andere tuin verstaan, maar het inzicht; evenmin onder de boom enige boom, maar de mens.

Dat de 'Tuin van Eden' het inzicht en de wijsheid betekent, kan uit de volgende plaatsen blijken: 'In uw inzicht en in uw wijsheid hebt gij u rijkdommen gemaakt; gij waart in Eden, Gods tuin'; en in hetgeen daar volgt: 'Vol van wijsheid, gij waart in Eden, Gods tuin, alle kostelijk gesteente was uw deksel', (Ezechiël 28:4,12,13); dit handelt over de vorst en de koning van Tyrus, in verband met wie van wijsheid wordt gesproken, aangezien door Tyrus in het Woord de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en goede, waardoor de wijsheid komt.

Door de kostelijke stenen die zijn deksel waren, worden eveneens erkentissen van het ware en goede aangeduid; want de vorst en de koning van Tyrus waren niet in de Tuin van Eden.

Elders bij Ezechiël: 'Aschur was een ceder in de Libanon; de cederen verborgen hem niet in de tuin Gods; geen boom in de tuin Gods was hem gelijk in schoonheid; alle bomen in de tuin Gods benijdden hem', (Ezechiël 31:3,8,9), en verder: 'Wie zijt gij alzo gelijk gemaakt in heerlijkheid en

grootheid onder de ‘bomen van Eden’, (Ezechiël 31:18).

Dit wordt gezegd van Aschur, aangezien daardoor de redelijkheid en het inzicht daaruit wordt aangeduid.

Bij Jesaja: ‘Jehovah zal Zion troosten, en Hij zal haar woestijn tot Eden stellen, en haar verlatenheid tot een Tuin van Jehovah’, (Jesaja 51:3).

Zion is daar de Kerk, en Eden en de Tuin van Jehovah zijn de wijsheid en het inzicht.

In de Openbaring: ‘Die overwint, Ik zal hem te eten geven van de Boom des Levens, die is in het midden van het Paradijs Gods’, (Openbaring 2:7).

‘In het midden van de straat, en op de ene en de andere zijde van de rivier zal zijn de Boom des Levens’, (Openbaring 22:2).

Hieruit blijkt duidelijk, dat onder de tuin in Eden, waarin, naar gezegd wordt, Adam gesteld was, het inzicht en de wijsheid wordt verstaan, aangezien dergelijke dingen gezegd worden over: Tyrus, Aschur en Zion.

Door de tuin wordt ook elders in het Woord het inzicht verstaan, zoals in Jesaja: ‘En de Heer zal u voortdurend leiden, u in dorre streken verzadigen en uw gebeente krachtig maken; dan zult gij zijn als een besproeide hof en als een bron, waarvan het water niet teleurstelt’, (Jesaja 58:11); ‘Want zoals de aarde haar gewas voortbrengt en een hof zijn zaaisel doet uitspruiten, zo zal de Heer gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor het oog van alle volken’, (Jesaja 61:11); bij Jeremia: ‘Zo komen zij jubelend op de hoogte van Sion, en stromen toe naar het goede van de Heer, naar koren, most en olie, naar schapen en runderen; hun ziel zal zijn als een besproeide hof, zij zullen nooit meer versmachten’, (Jeremia 31:12); bij Amos: ‘Ik zal een keer brengen in het lot van Mijn volk Israël; verwoeste steden zullen zij herbouwen en bewonen; wijngaarden zullen zij planten en de wijn ervan drinken; boomgaarden zullen zij aanleggen en de vrucht daarvan eten’, (Amos 9:14); bij Numeri: ‘Als valleien breiden zij zich uit; als tuinen aan een rivier; als aloë’s, die de Heer plantte; als ceders aan het water’, (Numeri 24:6).

Dit geestelijk begrip van de tuin ontleent zijn oorzaak aan de uitbeeldingen in de geestelijke wereld; daar verschijnen, waar de engelen in het inzicht en de wijsheid zijn, paradijzen.

Het inzicht en de wijsheid zelf, dat zij uit de Heer hebben, vertoont dergelijke dingen rondom hen; en dit geschiedt door overeenstemmingen, want alle dingen die in de geestelijke wereld bestaan, zijn overeenstemmingen.

468. Dat de boom de mens betekent, blijkt uit de volgende plaatsen in het Woord: ‘Alle bomen van het veld zullen erkennen, dat Ik Jehovah, de hoge boom verneder, de nederige boom verhef, en de groene boom verdroog en de droge boom doe spruiten’, (Ezechiël 17:24); ‘Welgelukzalig hij, wiens welbehagen is in de wet; hij zal zijn als een boom geplant aan beken der wateren, die vrucht zal geven op zijn tijd’, (Psalm 1:2,3; Jeremia 17:8); ‘Looft Jehovah, gij vruchtbomen’, (Psalm 148:9); ‘De bomen van Jehovah worden verzadigd’, (Psalm 104:16); ‘De bijl is aan de wortel van de boom gelegd; alle boom die geen goede vrucht voortbrengt, zal uitgehouwen worden’, (Mattheüs 3:10; 7:16 tot 21); ‘Of maakt de boom goed en de vrucht goed, of maakt de boom verdorven en zijn vrucht verdorven; want uit de vrucht wordt de boom gekend’, (Mattheüs 12:33; Lucas 6:43,44); ‘Ik zal een vuur aansteken, hetwelk alle groene boom en alle dorre boom zal verteren’, (Ezechiël 20:47).

Aangezien de boom de mens betekent, werd het ingesteld, ‘dat de tot spijs dienende vrucht van de boom in het land Kanaän als voorhuid besneden zou worden’, (Leviticus 19:23,24).

Aangezien de olijfbom de mens van de hemelse Kerk betekent, wordt gezegd van ‘de twee getuigen, die profeteerden, dat zij waren twee olijfbomen, staande naast de Heer van de gehele aarde’, (Openbaring 11:4; desgelijks bij Zacharia 4:3,11,12); en bij David: ‘Ik, een groenende olijfbom in het huis van God’, (Psalm 52:10); en bij Jeremia: ‘Jehovah had uw naam genoemd een groenende olijfbom schoon van vrucht’, (Jeremia 11:16,17); behalve tal van andere plaatsen, die

hier wegens de veelheid ervan niet worden aangevoerd.

469. Heden ten dage kan ieder, met een innerlijke wijsheid, gewaarworden of vermoeden, dat de dingen die over Adam en over zijn echtgenote geschreven zijn, geestelijke dingen behelzen, die tot dus ver niet bekend waren, aangezien de geestelijke zin van het Woord niet eerder dan thans onthuld is.

Wie kan niet al van verre zien, dat Jehovah niet twee bomen in de tuin had kunnen planten, en de ene tot een struikelblok, tenzij ter wille van een bepaalde geestelijke uitbeelding.

Het strookt toch niet met de goddelijke gerechtigheid, dat beiden, aangezien zij van een boom hadden gegeten, vervloekt werden, en dat deze vervloeking elk mens na hen aankleeft, zodat het gehele menselijke geslacht verdoemd werd vanwege de schuld van een enkel mens, in welke schuld niet enig boze van de begeerte van het vlees en niet enige ongerechtigheid van het hart was; en bovenal: waarom heeft Jehovah Adam niet van het eten daarvan afgehouden, daar Hij dit als tegenwoordig zag; en waarom wierp Hij de slang niet in de onderwereld, voordat zij overreedde? Maar, mijn vriend, God heeft dit niet gedaan, aangezien Hij op deze wijze de mens de vrije keuze had ontnomen, waardoor toch de mens mens is en niet een beest.

Wanneer men dit weet, dan komt het in alle duidelijkheid uit, dat door deze beide bomen, waarvan het ene ten leven en de andere tot de dood leidt, de vrije keuze van de mens in geestelijke dingen werd uitgebeeld.

Bovendien vloeit het erfboze niet daaruit voort, maar uit de ouders, door wie op de kinderen de neiging tot het boze, waarin zij zelf waren, wordt overgebracht.

Dat dit zo is, wordt door eenieder ingezien, die nauwkeurig de zeden, de gezindheden en de aangezichten van de kinderen, ja zelfs van de families uit één vader beschouwt; maar toch hangt het van eenieder in een familie af, of hij op het erfboze wil toetreden of daarvan wijken, aangezien eenieder zijn eigen keuze gelaten wordt.

Wat echter de boom des levens en de boom van kennis van goed en kwaad in het bijzonder betekent, dit werd volledig uiteengezet in gedenkwaardigheid nr. 48 (hoofdstuk 1 God de Schepper).

De mens is niet het leven, maar een ontvangend vat van het leven uit God.

470. In het algemeen gelooft men dat het leven in de mens, het zijne is, dus dat hij niet slechts een ontvangend vat van het leven, maar ook het leven is.

Dat men algemeen zo gelooft, vloeit uit de schijn voort, want de mens leeft, dat wil zeggen: voelt, denkt, spreekt en handelt geheel en al als uit zichzelf; daarom kan deze stelling, dat de mens een ontvangend vat van het leven en niet het leven is, wel niet anders verschijnen, dan als iets tot dusver ongehoords of iets tegenstrijdigs, dat indruist tegen de zinnelijke gedachte, omdat het tegen de schijn ingaat.

De oorzaak van dit misleidende geloof, dat de mens ook het leven is, dus dat het leven de mens is ingeschapen en daarna door overdracht ingeteeld, heb ik van de schijn afgeleid, maar de oorzaak van de uit de schijn voortvloeiende begoocheling is hierin gelegen, dat de meesten heden ten dage natuurlijk en weinigen geestelijk zijn, en de natuurlijke mens naar de schijnbaarheden en naar de daaruit voortvloeiende begoochelingen oordeelt, en deze lijnrecht indruisen tegen deze waarheid, dat de mens slechts een ontvangend vat en niet het leven is.

Dat de mens niet het leven is, maar een ontvangend vat van het leven uit God, staat vast door deze duidelijk blijkende getuigenissen, dat alle dingen die geschapen zijn, in zichzelf eindig zijn, en dat de mens omdat hij eindig is, alleen uit eindige dingen geschapen kan worden.

Daarom wordt in het Boek van de Schepping gezegd, dat Adam gemaakt werd uit aarde en uit het stof daarvan, waarnaar hij ook genoemd werd, want Adam betekent aardbodem.

En elk mens bestaat in feite niet werkelijk tenzij vanuit zulke dingen die in de aarde zijn en vanuit

de aarde in de atmosferen.

De dingen die in de atmosferen vanuit de aarde zijn, zuigt de mens op door de longen en door de poriën van het gehele lichaam, en de grovere neemt hij in zich op door de uit aardse stoffen samengestelde spijzen.

Wat echter de geest van de mens betreft, zo is ook deze uit eindige dingen geschapen; wat is de geest van de mens anders dan een ontvanger van het leven van het gemoed? De eindige dingen, waaruit hij bestaat, zijn geestelijke substanties, die in de geestelijke wereld zijn en ook op onze aarde samengebracht en daarin verborgen zijn.

Wanneer zij niet tezamen met de stoffelijke dingen daarin waren, zo zou niet enig zaad vanuit de binnenste dingen kunnen worden doordrongen, en vandaar op wonderlijke wijze zonder enige afwijking uitgroeien van de eerste kiem tot de vrucht en tot nieuwe zaden; evenmin zouden wormen verwekt worden uit de uitstromingen van de aarde en uit de uitwaseming van de dampen van de gewassen, waarmee de atmosferen bezwangerd zijn.

Wie kan vanuit de rede denken, dat het oneindige iets anders zou kunnen scheppen dan het eindige, en dat de mens omdat hij eindig is, iets anders is dan een vorm, die het Oneindige levend kan maken uit het leven in zichzelf.

Dit is het wat verstaan wordt onder deze woorden: 'Jehovah God had de mens geformeerd, stof van de aarde, en in zijn neusgaten geblazen de ziel der levens', (Genesis 2:7).

God is, omdat Hij oneindig is, het Leven in Zichzelf; dit kan Hij niet scheppen en zo dus op de mens overschrijven, want dat zou gelijk staan met hem tot God te maken; dat dit geschiedde, was de waanzinnigheid van de slang of van de duivel, en door hem van Chavah [Eva] en Adam, want de slang zei: 'Ten dage als gij van de vrucht van deze boom eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen', (Genesis 3:5).

Dat deze ontzettende overreding, dat God Zichzelf in de mensen heeft overgegoten en op hen overgeschreven, bij de mensen van de Oudste Kerk aan haar einde, toen zij voleindigd was, bestond, heb ik uit hun mond vernomen, en vanwege dit afgrijselijke geloof, dat zij aldus goden waren, liggen zij diep verborgen in een hol dat niemand kan naderen zonder, door een innerlijke duizeling bevangen, te bezwijken.

Dat door Adam en zijn echtgenote de Oudste Kerk wordt bedoeld en beschreven, is in het voorafgaande artikel bekend gemaakt.

471. Wie, die uit een boven de zinnelijke dingen van het lichaam verheven rede kan denken, ziet niet, dat het leven niet geschapen kan worden, want wat is het leven anders dan de binnenste werkzaamheid van de Liefde en van de Wijsheid, die in God zijn en die God zijn, welk leven ook de levende kracht zelf genoemd kan worden.

Wie dit ziet, kan ook zien, dat dit leven op geen enkel mens kan worden overgeschreven, dan alleen tezamen met de liefde en de wijsheid.

Wie loochent of wie kan loochenen, dat al het goede van de liefde en al het ware van de wijsheid enig en alleen uit God zijn, en dat de mens voor zoveel hij deze uit God opneemt, uit God leeft, en uit God geboren, dat wil zeggen, wederverwekt wordt genoemd; en omgekeerd, dat voor zoveel iemand de liefde en de wijsheid, of wat hetzelfde is, de naastenliefde en het geloof niet opneemt, hij niet uit God het leven opneemt, dat het leven in zichzelf is, maar uit de hel, dat geen ander leven is dan een omgekeerd leven, en de geestelijke dood wordt genoemd.

472. Uit het voorgaande kan men gewaarworden en besluiten dat de volgende dingen niet geschapen kunnen worden, namelijk:

1. Het oneindige;
2. De liefde en de wijsheid;
3. Vandaar dus niet het leven;
4. Het licht en de warmte;
5. Ja zelfs ook niet de werkzaamheid zelf op zichzelf beschouwd; maar dat de haar ontvangende organen wel geschapen kunnen worden en ook geschapen zijn.

Dit kan door de volgende vergelijkingen worden toegelicht: dat het licht niet te scheppen is, maar het orgaan ervoor, wat het oog is wel; dat het geluid, dat een werkzaamheid van de atmosfeer is, niet te scheppen is maar het orgaan ervoor, dus het oor wel; dat ook de warmte niet te scheppen is, wat het voornaamste werkzame is, tot de opneming waarvan alle dingen geschapen zijn die in de drie rijken van de natuur zijn, en die overeenkomstig de opneming niet werkzaam zijn maar in werking gebracht worden.

Het is vanuit de schepping, dat daar, waar actieve dingen zijn, ook passieve dingen zijn, en dat deze twee zich als in één verbinden.

Wanneer de actieve dingen geschapen konden worden zoals de passieve, zo zou er geen zon nodig zijn geweest en de warmte en het licht daarvan, maar zouden alle geschapen dingen zonder deze blijven bestaan, terwijl toch als deze verwijderd werden, het geschapen heelal tot chaos zou vervallen.

De zon zelf van de wereld bestaat uit geschapen substanties, waarvan de werkzaamheid het vuur voortbrengt; deze dingen werden ter verduidelijking aangevoerd.

Het zou eveneens zo gesteld zijn met de mens, wanneer het geestelijk licht, dat in zijn wezen de wijsheid is, en de geestelijke warmte die in haar wezen de liefde is, niet in de mens vloeiden en niet door de mens werden opgenomen.

De gehele mens is niets anders dan een georganiseerde vorm om deze twee op te nemen, zowel uit de natuurlijke wereld als uit de geestelijke wereld, want zij stemmen met elkaar overeen.

Wanneer men loochende dat de mens een vorm is om de liefde en wijsheid uit God op te nemen, dan zou men ook de invloeiing loochenen, en dus dat al het goede uit God is, en eveneens zou men de verbinding met God loochenen, en vandaar zou het een zinledig woord zijn, dat de mens een woning en een tempel van God kan zijn.

473. Maar dat de mens dit niet weet uit enig licht van de rede, komt omdat de begoochelingen uit de schijnbaarheden van de uitwendige zinnen van het lichaam – aan welke schijnbaarheden geloof wordt geschonken – dit licht overschaduwden.

Dat de mens niet anders voelt, dan dat hij vanuit zijn eigen leven leeft, komt omdat het instrumentale het principale als het zijne voelt, en deze daarom niet onderscheiden kan, want de principale oorzaak en de werktuiglijke oorzaak werken tezamen als één oorzaak, volgens de in de geleerde wereld bekende stelling: de principale oorzaak is het leven en de werktuiglijke oorzaak is het gemoed van de mens.

Naar de schijn bezitten ook de beesten een in hen geschapen leven, maar dit is een soortgelijke begoocheling; want zij zijn organen, geschapen om het licht en de warmte uit de natuurlijke wereld te ontvangen en tevens uit de geestelijke wereld, want iedere soort is een vorm van enige natuurlijke liefde en neemt licht en warmte op uit de geestelijke wereld, middellijk door de hemel en de hel; de zachtvaardige beesten door de hemel en de wreedaardige door de hel.

Alleen de mens neemt het licht en de warmte, dat wil zeggen, de wijsheid en de liefde, rechtstreeks uit de Heer op; dit is het onderscheid.

474. De Heer Zelf leert ons bij Johannes, dat Hij het Leven in Zichzelf is, dus het Leven zelf: ‘Het Woord was bij God, en God was het Woord; in Hem was het leven, en het leven was het licht der mensen’, (Johannes 1:1,4).

En ook verder: ‘Gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelf, alzo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf’, (Johannes 5:26); en ook: ‘Ik ben de weg, de waarheid en het leven’, (Johannes 14:6); en: ‘Die Mij volgt, zal het licht des levens hebben’, (Johannes 8:12).

Wordt vervolgd.